

Dags för Sverige att ställa krav på modern, hållbar upphandling

Sverige är redo att ställa om till en hållbar upphandling med hjälp av märkningar och certifieringar. Det är dags att skrida från ord till handling.

Bra Miljöval

Används märkningar och certifieringar?

Lagen om offentlig upphandling (2016:1145) slår fast att offentlig sektor bör ställa krav på hållbarhet vid upphandling. Det har blivit enklare än tidigare att dra nytta av märkningar i offentliga upphandlingar, men används dessa möjligheter?

Det var utgångspunkten för den svenska enkät, "Att ställa krav på märkningar vid offentlig upphandling", som gick ut till offentlig sektor tidigare i år.

Resultatet är sammanställt i denna rapport och har jämförts med den danska studien, "Analyse af resultater fra nulpunktsmåling".

Möjligheten att ställa krav på märkningar och certifieringar ser idag ungefär likadana ut i Sverige och Danmark.

Fakta om den svenska enkäten

Enkäten, Att ställa krav på märkningar vid offentlig upphandling, skickades ut i maj 2018 till personer med koppling till upphandling och hållbarhetsfrågor i svenska kommuner, myndigheter och landsting. Enkäten undersöker synen på hållbar upphandling och hur märkningar och certifieringar används i offentlig upphandling för att bidra till en hållbar utveckling.

Bland de 208 personer som deltog i enkäten var 69,5 procent från kommuner, 21 procent från myndigheter och 9,5 procent från region/landsting.

Bakom enkäten står organisationerna bakom samarbetsprojektet ModUpp2020 som består av Bra Miljöval (Naturskyddsföreningen), EU Ecolabel (Miljömärkning Sverige), Fairtrade Sverige, KRAV, MSC (Marine Stewardship Council), Svanen (Miljömärkning Sverige) och TCO Certified (TCO Development).

Resultaten från enkäten är inte statistiskt säkerställda.

Slutsatser

En majoritet av de tillfrågade i Sverige ser fördelar med märkningar och certifieringar som att slippa ta fram och verifiera krav, bidra till nationella och internationella hållbarhetsmål och synliggöra organisationens hållbarhetsarbete.

- Offentlig sektor känner till möjligheterna att använda märkningar och certifieringar, men drar inte nytta av dem.
- 83 procent i Sverige håller med om att lagen om offentlig upphandling har öppnat upp för att ställa krav på märkningar och i Danmark känner 88 procent till att det är möjligt att använda märkningar i offentlig upphandling.
- Viljan att ställa krav på märkningar är högre hos svenska politiker än hos danska politiker.
- I Sverige anser nio av tio att det finns stora fördelar att ställa krav på märkningar i upphandlingar, exempelvis att det sparar tid och resurser eftersom hållbarhetskraven följs upp av en oberoende part.

Samarbetsprojektet ModUpp2020

Vår uppmaning till offentlig sektor är att ställa om till en modern upphandling, genom att anta målet att minst 50 procent av alla upphandlade produkter ska vara märkta med tredjeparts certifieringar och märkningar för miljömässigt och socialt ansvarstagande senast till år 2020.

Genom att ställa krav på tredjeparts certifieringar fås en bredd av miljömässiga och sociala hållbarhetskrav, sakkunskap, spårbarhet och inte minst en oberoende verifiering och uppföljning av kraven.

Även om det är glädjande att det finns ett stort intresse för hållbar upphandling, så går man inte från ord till handling. Och trots att svenska politiker vill ställa krav på märkningar och certifieringar, så drar de inte nytta av dessa i lika hög grad som i Danmark.

- Däremot ställer bara 34 procent i Sverige, 44 procent i Danmark, ofta krav på märkningar i fler än hälften av upphandlingarna.
- I både Sverige och Danmark anger 35% av de svarande att de ibland ställer krav på märkningar eller certifieringar.
- 12 procent av de tillfrågade i Sverige ställer aldrig krav på märkningar i upphandling, och 18 procent känner inte till om det görs över huvudtaget.
- I Danmark svarade 5 procent att de aldrig ställer krav på märkningar i upphandling, samtidigt som 15 procent svarar att de inte vet om de använder märkningar.

Det innebär att offentlig sektor kan bli en kravställare som hanterar skattemedel på ett ansvarsfullt sätt och bidrar till de nationella miljö kvalitetsmålen och FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling.

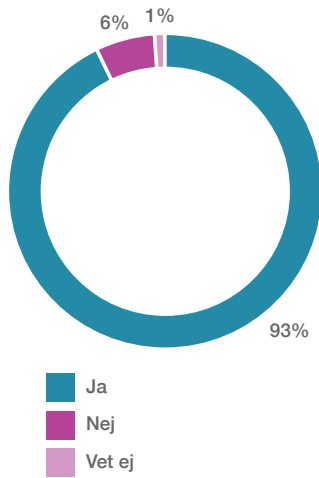
Samarbetsprojektet ModUpp2020 erbjuder riktlinjer och utbildning som underlättar att nå vår uppmaning och omställningen till en modern upphandling.

ModUpp2020 är kostnadsfritt.

Svensk offentlig sektor

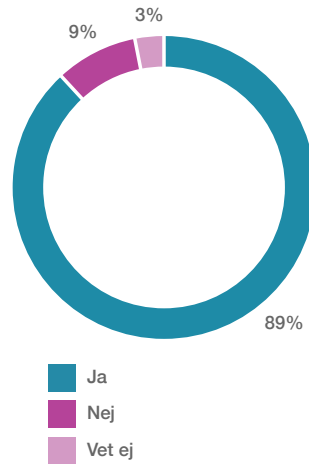
Är det viktigt med hållbar upphandling i er organisation?

Urval: alla svaranden

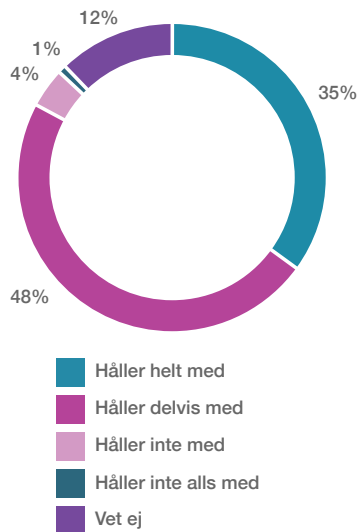
Vill du att din organisation ska ha konkreta mål med krav på märkningar* vid upphandling?

Urval: svenska politiker

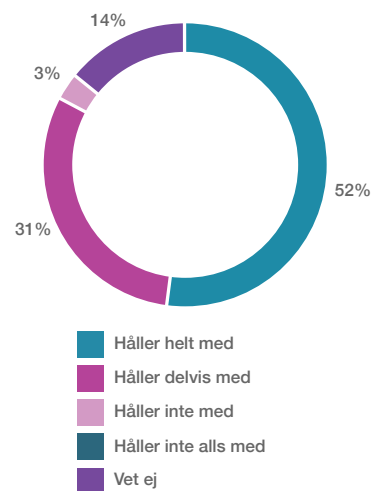

Lagen om offentlig upphandling, LOU, har öppnats upp för att ställa krav på märkningar?

Urval: alla svaranden

Urval: politiker

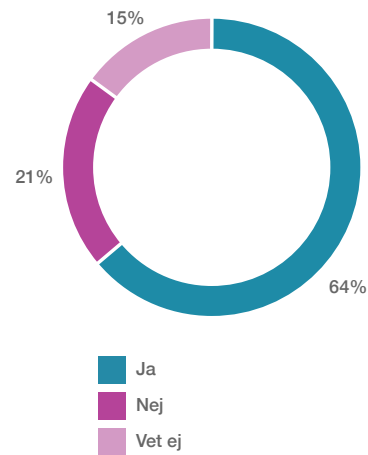

* Med märkningar menar vi miljömärkningar och hållbarhetscertifieringar med aktuella hållbarhetskrav och oberoende verifiering av att kraven uppfylls, d.v.s. tredjepartscertifieringar.

Dansk offentlig sektor

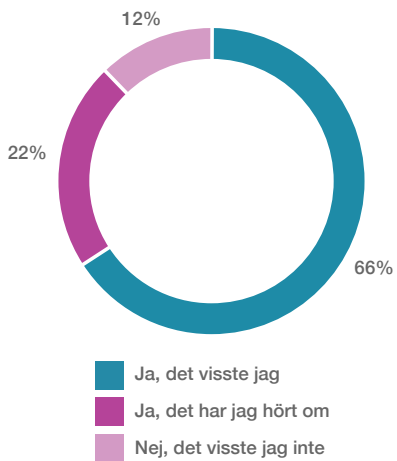
Vill du att din organisation ska ha konkreta mål med krav på märkningar* vid upphandling?

Urval: danska politiker

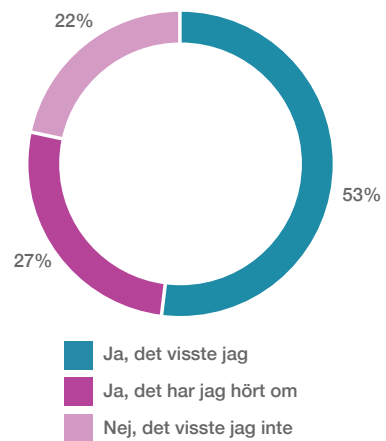

Lagen om offentlig upphandling, LOU, har öppnats upp för att ställa krav på märkningar?

Urval: alla svaranden

Urval: politiker

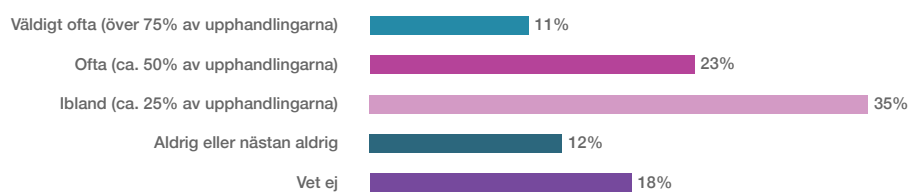

* Med märkningar menar vi miljömärkningar och hållbarhetscertifieringar med aktuella hållbarhetskrav och oberoende verifiering av att kraven uppfylls, d.v.s. tredjepartscertifieringar.

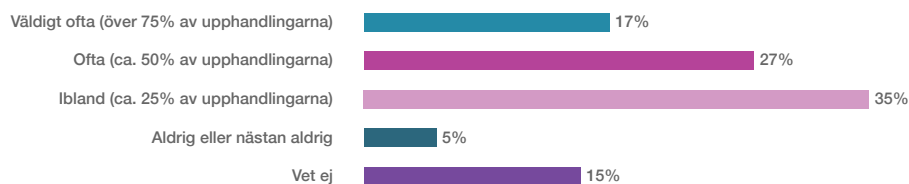
Hur ofta ställer din organisation krav på märkningar* vid upphandling?

Urval: alla svaranden

Sverige

Danmark

* Med märkningar menar vi miljömärkningar och hållbarhetscertifieringar med aktuella hållbarhetskrav och oberoende verifiering av att kraven uppfylls, d.v.s. tredjepartscertifieringar.

Vilka fördelar ser svensk offentlig sektor med märkningar*?

Urval: alla svaranden

90%

håller med om att:

de sparar tid och resurser, då vi inte själva behöver **ta fram** aktuella hållbarhetskrav.

90%

håller med om att:

de sparar tid och resurser, då vi inte behöver **kontrollera och följa upp** kraven.

89%

håller med om att:

de gör det lättare för oss att **synliggöra** vår organisations hållbarhetsarbete.

88%

håller med om att:

de **bidrar till att nå** nationella miljömål och FN:s globala hållbarhetsmål.

* Med märkningar menar vi miljömärkningar och hållbarhetscertifieringar med aktuella hållbarhetskrav och oberoende verifiering av att kraven uppfylls, d.v.s. tredjepartscertifieringar.

Bra Miljöval

ModUpp2020 erbjuder riktlinjer och utbildning som underlättar att nå vår uppmaning och omställningen till en modern upphandling.

tco certified.se/modern-upphandling-2020/